Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування Хмельницького геріатричного пансіонату для ветеранів війни та праці 26.02.2026

м. Хмельницький, 2026

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 26.02.2026 групою національного превентивного механізму (далі – група НПМ) здійснено відвідування Хмельницького геріатричного пансіонату для ветеранів війни та праці, що у місті Хмельницькому (далі – Пансіонат, заклад).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Халікова Анастасія Ігіталіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ).

Скарженюк Тетяна Миколаївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Осередчук Ольга Михайлівна, регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, представник громадської організації.

Івах В'ячеслав Анатолійович, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Хмельницький геріатричний пансіонат для ветеранів війни та праці знаходиться за адресою: вул. Перемоги, буд. 7, м. Хмельницький, Хмельницька область, 29019.

Відвідування НПМ проведено в присутності директора Пансіонату Парація Олександра Вікторовича.

Відповідно до Статуту Хмельницького геріатричного пансіонату для ветеранів війни і праці від 23.02.2022 № 40/2022-о, пансіонат є стаціонарним інтернатним закладом соціального захисту, що створений для цілодобового проживання (перебування) та догляду за громадянами похилого віку та особами, які за своїм станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового, медичного обслуговування, соціальних послуг і комплексу реабілітаційних заходів.

Заклад внесений до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг.

Установа розрахована на постійне перебування 130 осіб. На день відвідування у закладі перебувало 110 підопічних, з яких: 39 чоловіків та 71 жінка; 44 з них є внутрішньо-переміщеними особами; 77 - маломобільними/ліжкохворими; 65 підопічним встановлено групи інвалідності; 1 особа на момент моніторингу перебувала на лікуванні у Хмельницькій міській лікарні.

Штатна чисельність працівників Пансіонату складає 55 штатних одиниць, з них, зокрема: директор Пансіонату – 1 шт.од., завідувач відділення стаціонарного догляду – 0,5 шт.од., кухар – 1 шт.од., кухонний працівник – 4 шт.од., сестра

медична – 5 шт.од.; лікар-геріатр – 1 шт.од., лікар-психіатр – 0,5 шт.од., лікар-стоматолог – 0,5 шт.од.

Провадження своєї діяльності здійснюється Пансіонатом на підставі ліцензії від 25.08.2023 № 1531 за спеціальностями: геріатрія, організація і управління охороною здоров'я, психіатрія, стоматологія; за спеціальністю молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа.

Територія закладу огороджена та доглянута площею понад 1 га, на якій облаштовано прогулянкові доріжки, місця відпочинку, пральню (фото 16), теплицю, макаронний та столярні цехи, гаражні бокси, власну котельню, головний та лікувальні корпуси, харчоблок, перукарню (фото 7), фруктовий сад (фото 18). У приміщенні пансіонату також облаштовано музей та церкву.

Заклад оснащений системами водопостачання, також має свою власну свердловину та газову котельню. Заклад облаштовано пожежною сигналізацією, а також наявні належної якості засоби пожежогасіння – вогнегасники. Вікна Пансіонату не заґратовані, наявні схеми евакуації підопічних та персоналу із закладу.

Підопічні проживають в одно- та двомісних кімнатах, які облаштовані необхідним інвентарем з урахуванням статі. У житлових кімнатах підопічних є телевізори, забезпечено можливість користуватися мобільними телефонами. В кімнатах чисто, відсутні неприємні запахи, постільна білизна та рушники – чисті, регулярно замінюються (фото 4,5).

До підопічних застосовується диференційний підхід до розміщення, зокрема осіб з обмеженими фізичними можливостями розміщують на другому поверсі Пансіонату, а підопічні, які можуть пересуватись самостійно, проживають поверхами вище.

Відповідно до Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, які затверджені наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857, підопічні закладу забезпечені необхідною кількістю меблів.

Температурний режим у житлових кімнатах та інших приміщеннях відповідає нормам.

Працівниками Пансіонату проводиться прибирання у житлових кімнатах підопічних та приміщеннях загального користування.

Підопічні вільно пересуваються територією закладу, мають можливість виходити за територію, відвідувати магазин, аптеку.

Відповідно до вимог Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» підопічними укладено (підписано) договори (декларації) з лікарями, які надають первинну медичну допомогу.

Підопічних забезпечено чотириразовим харчуванням, наявне перспективне та дієтичне меню для 32 осіб (фото 9). Харчоблок перебуває у належному стані, працівниками ведеться контроль за зберіганням продуктів (фото 8). Під час спілкування з підопічними скарг на якість приготування їжі не надходило. Харчування підопічних організовано з урахуванням їхніх фізичних можливостей: особи, які здатні самостійно пересуватися, приймають їжу в їдальні закладу, тоді

як маломобільним підопічним харчування доставляється безпосередньо до кімнат проживання (фото 10).

У коридорі закладу на інформаційних стендах розміщена інформація про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, у тому числі Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, до яких підопічні та персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав. Також наявні контакти Безоплатної правничої допомоги.

Підопічні забезпечені цілодобовим медичним обслуговуванням. З цією метою у пансіонаті наявна медична частина з великою кількістю лікарських засобів (фото 12), зокрема сформовано укладки невідкладної медичної допомоги (фото 13). У штаті закладу наявний лікар-геріатр та лікар-психіатр. Водночас встановлено, що посада лікаря-геріатра на момент відвідування є вакантною. За інформацією керівника закладу, з 02.03.2026 року планується забезпечити роботу лікаря-геріатра.

На виконання вимог статті 23 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» з підопічними здійснюються необхідні заходи реабілітації. Також в приміщенні Пансіонату наявний кабінет лікувальної фізкультури (фото 15).

Також заклад облаштовано пандусом, ліфтом, попереджувальними тактильними смугами по ширині проходу (плити з конусоподібними випуклостями), а також контрастним кольоровим маркуванням, горизонтальними поручнями з обох боків коридорів, тактильними табличками шрифтом Брайля на виконання ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди, заклади соціального захисту», затвердженого наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 23.01.2007 № 20 (фото 1,2,3).

Підопічні, які на момент відвідування знаходились у закладі були відкриті до спілкування, позитивно реагували на членів групи НПМ. Під час відвідування групою НПМ проведено особисте конфіденційне спілкування з 70 підопічними та 8 працівниками закладу. Скарг на неналежне поводження, якість догляду чи умови проживання від підопічних не надходило

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування Пансіонату групою НПМ здійснювалось 01-02.11.2022.

За результатами попереднього відвідування надано наступні рекомендації:

1. Забезпечити контроль за додержанням прав підопічних Хмельницького геріатричного пансіонату для ветеранів війни і праці.

2. Забезпечити наявність захисного укриття відповідно до вимог наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту» та Державних будівельних норм В.2.2.-40:2018 «Державні будівельні норми. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення».

3. Внести до посадових інструкцій (функціональних обов'язків) працівників пансіонату вимогу щодо заборони катування відповідно до статті 10 Конвенції

проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

4. Привести приміщення пансіонату у відповідність до критеріїв безбар'єрності, передбачених Державними будівельними нормами В.2.2-40:2018 «Державні будівельні норми. Інклюзивність будівель і споруд. Основні 2 положення», а саме ребра першої та останньої сходинок сходових маршрутів промаркувати засобами тактильного орієнтування, встановити поручні, розмістити тактильні інформаційні покажчики шрифтом Брайля, а також тактильні мнемосхеми приміщення.

5. Забезпечити наявність накладок на унітаз в санітарно-гігієнічних кімнатах, де вони відсутні, відповідно до вимог Державних будівельних норм В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення».

6. Отримати ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики.

7. Забезпечити нанесення на упаковки лікарських засобів спеціального позначення – штампу червоного кольору з написом «Бюджетна закупівля», при отриманні лікарських засобів, що закуповуються за рахунок бюджетних коштів.

Рекомендації, надані за результатами моніторингового візиту виконані усі в повній мірі, окрім однієї (забезпечити наявність захисного укриття відповідно до вимог наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту» та Державних будівельних норм В.2.2.-40:2018 «Державні будівельні норми. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення»).

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України)

1. У закладі відсутні захисні споруди (укриття) та будь-які обладнані підвальні приміщення, які мають забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних у разі повітряної тривоги або обстрілів, що не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, та вимогам наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту».

Директор Пансіонату повідомив, що підопічні та персонал можуть користуватися укриттям Хмельницького територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг), яке знаходиться за адресою: вул. Перемоги, 7, м. Хмельницький. Однак, будь-якого договору про спільне використання захисної споруди цивільного захисту між цими закладами немає. Також не надана інформація про кількість (вміст) осіб та площу приміщення –

захисної споруди цивільного захисту, яка може бути використана як укриття для Пансіонату (фото 17).

Також під час опитування підопічних було з'ясовано, що не всі мешканці Пансіонату обізнані із алгоритмом дій у випадку сигналу «Повітряна тривога».

Варто зауважити, що відсутність захисних споруд цивільного захисту, а також нездійснення заходів щодо своєчасної підготовки підопічних до переміщення в укриття, може призвести до порушення їх права на життя.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

2. Медична документація у закладі ведеться із порушенням вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування» (далі – Інструкція № 110). Так, у закладі ведуться первинна медична документація у формі «Медична карта стаціонарного хворого» за формою № 003\о замість «Медична карта амбулаторного хворого» за формою № 025/о.

3. Відповідно до вимог Інструкції № 110 у закладі не ведеться «Журнал реєстрації амбулаторних пацієнтів» за встановленою формою № 074/о. Натомість ведеться «Журнал реєстрації амбулаторних звернень Хмельницького геріатричного пансіонату для ветеранів війни і праці» (далі – Журнал), який заповнюється формально та з порушенням змістовних вимог.

Зокрема, у графі «Діагноз» не зазначається встановлений діагноз, а у графі «Призначення лікування» містяться узагальнені записи на кшталт: «призначено лікування», «дано ліки», «викликано ШД (швидку допомогу)» (фото 11).

Під час вибіркового ознайомлення з медичними картками підопічних, які зверталися до медичного кабінету та щодо яких наявні записи у Журналі (зокрема, записи від 06.02.2026 р. щодо Г. та від 10.01.2026 р. щодо Л.), встановлено відсутність у медичних картах записів лікаря про проведений огляд, встановлений діагноз та призначене лікування.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

4. В житлових кімнатах ліжкових хворих підопічних облаштовані кнопки виклику персоналу закладу. Утім, під час здійснення моніторами контрольних викликів персоналу сигнальні повідомлення залишилися без реагування у зв'язку з несправністю системи виклику.

Станом на момент написання звіту директором Пансіонату було повідомлено про здійснення закупівлі кнопок виклику персоналу закладу.

Порушення права володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю (стаття 1 Протоколу 1 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 41 Конституції України).

5. Відповідно до пунктів 38, 39 Типового положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2020 № 772 (далі – Типове положення), заклад, у разі потреби та за заявою підопічного приймає на зберігання гроші, коштовності та цінні папери підопічних (далі - цінні речі), про що складається акт-опис приймання. Цінні речі зберігаються у сейфах. Облік цінних речей веде матеріально-відповідальна особа. Цінні речі видаються підопічному на його першу вимогу за поданою ним заявою, про що складається відповідний акт-опис. Заклад сприяє підопічним в отриманні пенсії (щомісячного довічного грошового утримання), державної соціальної допомоги, що виплачується відповідно до законодавства. Якщо пенсії, державна соціальна допомога доставляються працівниками національного оператора поштового зв'язку, Пансіонат створює належні умови для їх виплати підопічним в окремому приміщенні Пансіонату в присутності відповідальних представників.

При спілкуванні з підопічними закладу з'ясовано, що деякі підопічні передають власні банківські картки, а також пенсійні кошти на зберігання персоналу Пансіонату. Утім, ознайомившись з особовими справами підопічних та за результатами проведеного спілкування з адміністрацією закладу встановлено, що відповідного наказу «Про створення комісії по збереженню матеріальних цінностей підопічних» у закладі не прийнято.

Право на вільний розвиток своєї особистості (стаття 23 Конституції України)

6. У статті 19 Конвенції про права осіб з інвалідністю зазначено про необхідність створення для осіб з інвалідністю різного роду послуг, що надаються за місцем проживання, зокрема персональної допомоги, необхідної для підтримки життя в місцевій спільноті й включення до неї з метою недопущення ізоляції або сегрегації від місцевої спільноти. Варто зазначити, що особи, які перебувають в Пансіонаті, живуть життям, яке можна характеризувати як життя бездіяльності, нудьги та ізоляції.

Монітори відмітили повну відсутність денної зайнятості мешканців, які не мають можливості для соціальної інтеграції та індивідуального розвитку.

За наявності у штаті закладу культорганізатора, до обов'язків якого входить організація дозвілля та залучення людей до суспільно-корисних справ та заходів, в яких мешканці можуть брати активну або опосередковану участь у підопічних Пансіонату немає ніякого дозвілля та відсутня будь-яка зайнятість. Дана інформація була також підтверджена під час конфіденційного спілкування з підопічними.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

7. У Пансіонаті виявлено недотримання вимог пункту 6 Типового положення щодо створення належних умов проживання підопічних, оскільки частина кімнат облаштована несправними меблями — приліжковими тумбами та шафами, що потребують ремонту (фото 6).

На момент написання звіту, директором Пансіонату було надано групі НПМ технічну специфікацію на здійснення ремонту шаф-купе.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Хмельницькій обласній раді забезпечити:

1.1. Вжиття заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності Пансіонату.

2. Директору Хмельницького геріатричного пансіонату для ветеранів війни та праці забезпечити:

2.1. Облаштування укриття відповідно до вимог чинного законодавства та дотримання персоналом закладу безпекових заходів під час оголошення сигналу «Повітряна тривога».

2.2. Належне ведення медичної документації відповідно до вказаних порушень.

2.3. Належну реалізацію права підопічних володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю.

2.4. Організацію системної щоденної зайнятості підопічних Пансіонату, спрямованої на їх соціальну інтеграцію, розвиток індивідуальних здібностей та недопущення ізоляції.

2.5. Вжиття вичерпних заходів, спрямованих на недопущення та усунення усіх зазначених у звіті недоліків та порушень.

Додаток: фотоматеріали на 3 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ,
головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини **Анастасія ХАЛІКОВА**

Фотоматеріали

Фото1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

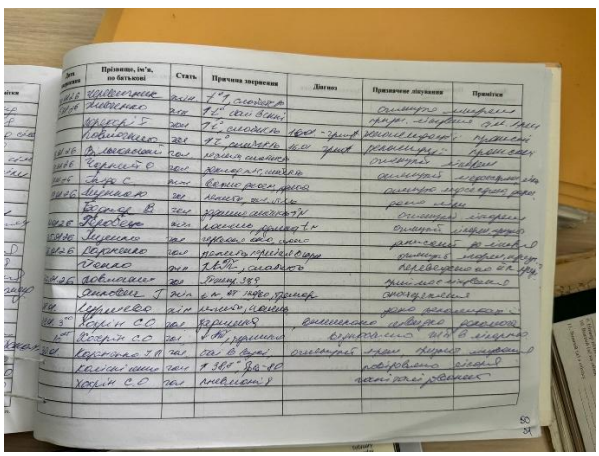

Фото 12

Фото 13

Фото 14

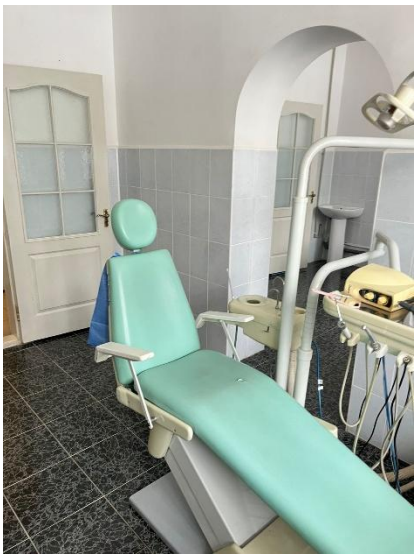

Фото 15

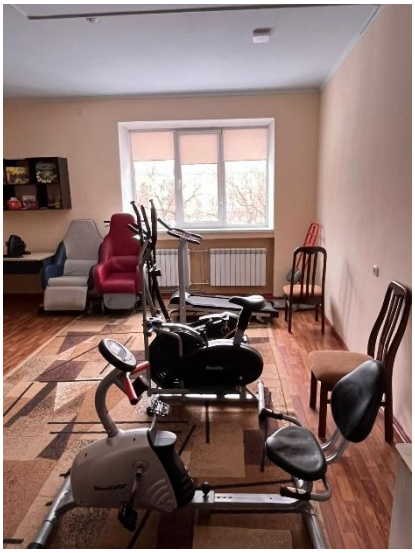

Фото 16

Фото 17

Фото 18

